

Årsberetning 2012

Styret har i perioden bestått av: leder Trond Henry Blattmann, nestleder Christin Bjelland, Lisbeth Røynealand, Alf Vederhus, Beate Vatndal, Kolbein Fridtun, Unni Espeland Marcussen, Narve Normeland, Kitty Eide, Elke-Maria Bunk og Marianne Wilhelmsen.

Siden august 2012 har John Hestnes fungert som konstituert nestleder etter at Christin Bjelland reiste til Brasil.

Kjetil Vevle erstattet Marianne Wilhelmsen i styret da hun ble valgt til generalsekretær i AUF.

Styret har arrangert 2 fylkeslederkonferanser, i januar og oktober måned på Gardermoen. Begge konferansene har vært gode med god deltakelse og med viktige og interessante diskusjoner og foredragsholdere.

På januar - konferansen deltok generalsekretær i AUF Tonje Brenna og Statsadvokat Svein Holden.

På oktober - konferansen deltok Statsminister Jens Stoltenberg, statsråd Karl Eirik Schjøtt Pedersen og statssekretær Halvard Ingebretsen. På 2. dag var leder av Utøya AS Martin Henriksen, generalsekretær i AUF Marianne Wilhelmsen til stede under saken om «Nye Utøya»

Sakene har spent over mange felter og mange av sakene har vært organisatoriske. Styret har også hatt mye møtevirksomhet med myndighetene samt at mange av styremedlemmene har deltatt i debatter og holdt foredrag.

Nasjonal støttegruppe etter 22.juli – virksomhet etter årsmøtet 2012

Styremøter:

- 15 styremøter i år (hvorav 13 etter årsmøtet)

Utvalg

- Samarbeidsorganet for psykososial oppfølging (helsedir)
- Ekspertgruppen, psykososial oppfølging (helsedir)
- Evaluering av regionsvise overlevendesamlinger (helsedir)
- Planleggingsgruppe for etterlattesamlinger Utøya og regjeringskvartalet (helsedir)
- Psykososial oppfølging i skolen (utdanningsdir)
- Komité for utforming/plassering av nasjonalt minnesmonument Oslo Utøya (kulturdept)
- Koordineringsgruppe for forskningsprosjektene etter 22. juli hendelsene
- evalueringsmøte frivillige hjelpemannskap (helsedir.)

Rettsaken

- Daglig tilstedeværelse av minst to representanter fra styret gjennom hele rettsaken (16 april til 22. juni).
- Tilstede under domsavsigelsen 24. august
- Pressekonferanse i forkant av saken for utenlandsk og nasjonal presse + daglig media håndtering under saken.

Øvrig media arbeid/debatt

- Utarbeidet kommunikasjonsplattform før rettsak for styre/fylkesledere
- Utarbeidet pressemeldinger
- Deltatt i en rekke debatter i nasjonale etermedia
- Mange enkeltintervjuer for presse – norsk og internasjonal
- Møtt Presseforbundet
- Møtt en rekke medieredaksjoner om rammer for dekning:
- Redaktørforeningen, Trond
- Stilt i div debatter, Dagsnytt 18 + +
- Debatt i Litteraturhuset
- Pressekonferanser politihuset
- Pressekonferanse, 22-juli kommisjonen
- Vært tilgjengelig for media, prioritet til norske medier, men også gitt mange intervjuer i internasjonal presse
- Debatter og intervjuer i P1, P4, Radio Norge og diverse distriktssendinger.

Årsmarkeringen

- Planlegging og organisering av minnesmarkering og lunsj på henholdsvis Utøya og Sundvollen

Andre

- Møter med tingretten i fm. rettsak
- Møter med statsministeren
- Møte med justisminister, arbeidsminister og helseminister
- Møter med 22. juli kommisjonen
- Årsmøte Nasjonalt Støttegruppenettverk
- Fremleggelse av Politiets egevaluering og forutgående møte med politidirektøren
- Stiftelsesmøter ved flere fylkeslag
- Møter med AUF, gjenreisning av Utøya
- NKVTS, flere møter før og under studien.
- Seminar; «Stine Sofies stiftelse», "Vi som har et barn for lite"
- Prisutdeling til de frivillige ved Utøya, Røde Kors
- Pressekonferanse, 22-juli kommisjonen
- Foredrag for EU parlamentet
- Deltatt med presentasjon/innlegg i en rekke konferanser/seminar/ arrangement
- Apell på Yongstorvet ifbm "Barn av regnbuen"-markering under rettsak
- EU-seminar om åpenhet og demokrati – Brussel

- Foredrag på psykiatriseminar i Sochi, Russland om Støttegruppen 22. juli
- Innlegg på Kommunikasjonsforeningens Høstseminar
- Innlegg på Redaktørforeningens årsmøte
- Innlegg på Sigrid-kongressen, Sandnessjøen
- Innlegg på kurs for pårørende/kontakter i Forsvaret
- Innlegg på poliets fellesforbunds møte i KRS
- Tale i Hole Kirke ifbm årsmarkeringen 22.juli
- Engelske ambassaden i Oslo i anledning gave fra barn fra Irland
- Deltakelse i hugging av juletreet som skulle til London

Høringsuttalelser

- Til justisdepartementet vedr 22.juli Kommisjonen

Utformet

- Handlingsplan
- Brev til arbeidsgivere i fm rettssak
- Søknad Gjensidigestiftelsen
- Søknad Helsedirektoratet
- No interviews- klistremerker
- Nettside; oppdateres + FB fylkesleder side
- Informasjonsfolder om Støttegruppa
- Presentasjonsmateriale for fylkesledere/lag

Prioriterte saker siste 6 måneder

- Psykososial oppfølging
- Tilretteleggelse i skolen
- Skjønnsmidler via fylkesmenn
- Forberedelse og oppfølging mht rettssak
- Politiets innsats
- Utøyas skjebne

Perioden siden forrige årsmøte ble preget av rettssaken. Men også andre saker som minnemarkering 22. juli, domsavsigelsen, 22. juli kommisjonens rapport og "Nye Utøya" er saker som har krevd mye oppmerksomhet og arbeid for styret og Støttegruppa som helhet.

Styret har også jobbet veldig mye med helseoppfølging til overlevende, etterlatte og pårørende. Vi har i gjentatte møter tatt opp at vi trenger et proaktivt helsevesen ute i kommunene. I den sammenheng har flere av fylkeslagene jobbet med å samle inn informasjon om hvordan kommunehelsetjenesten har fungert. Det har også vært mye fokus på hvordan skjønnsmidlene har vært fordelt.

Rettsaken:

Støttegruppa var til stede under hele rettsaken i Oslo tinghus og ble gjennom de 10 ukene rettsaken varte, en viktig aktør for domstolsadministrasjonen, for pressen og viktigst som talerør for etterlatte, overlevende og pårørende.

Vi signaliserte i forkant at vi fryktet at rettsaken skulle bli et sirkus pga. det voldsomme presseoppbudet. I etterkant kan vi si at domstolsadministrasjonen, sammen med de profesjonelle aktørene, dommere, aktorene, bistandsadvokatene og forsvarere i sal 250 gjorde en meget god jobb.

Rettsaken ble en tøff opplevelse, for de rammede spesielt, men også for alle aktørene som deltok under rettsforhandlingene. Rettsforhandlingene var preget av at tiltalte hadde tilstått de faktiske forholdene, men at tilregnelighetsspørsmålet var tvilsomt. Siden de to sakkyndige rapportene hadde motstridene konklusjon på dette punktet, var dette et åpent spørsmål helt frem til domsavsigelsen.

Støttegruppas rolle som talerør gjorde at presset på overlevende, etterlatte og pårørende ble mindre og vi utarbeidet en stickers med tekst «NO INTERVIEWS, PLEASE» som ble respektert av pressen. Støttegruppa avholdt en rekke pressekonferanser og var også etterspurte intervjuobjekter for både nasjonal og internasjonal presse.

Støttegruppa hadde en viktig rolle i løpet av disse ukene, nemlig å være de rammedes stemme, ut til det norske folk og resten av verden.

Minnemarkering 22. juli: En verdig markering

Minnemarkeringen 22. juli ble en verdig og fin markering i regjeringskvartalet, på Utøya og på Sundvollen hotell. I tillegg hadde fylkeslagene i sammen med kommunene markeringer og flere av minnesmerkene ble avduket denne dagen.

Arrangementet på Utøya ble gjennomført av DSB v. Tore Drtina, Kitty Eide, Narve Normeland og Elke Maria Bunk hadde helt sentrale roller i gjennomføringen av både program og logistikken denne dagen. Etterlatte hadde markeringer både på formiddagen og ettermiddagen 22. juli mens AUF hadde sin egen markering midt på dagen.

På Utøya deltok flere statsråder, stortingsrepresentanter og AUF' ere som frivillige for at arrangementet skulle kunne gjennomføres. Røde Kors og Norsk Folkehjelp var også viktige representanter for å ivareta eventuelle medisinske behov.

Logistikken knyttet til transport av mennesker ut på Utøya er omfattende og hadde ikke vært mulig uten at DSB tok ansvar for dette. Regjeringen dekket utgiftene til alt som hadde med logistikk og transport av etterlatte knyttet til minnemarkeringen på Utøya.

På Sundvolden ble det arrangert lunsj hvor kronprinsparet deltok sammen med mange etterlatte. Etter lunsjen var det et arrangement hvor statsminister Jens Stoltenberg, stortingspresident Dag Terje Andersen holdt tale og Åge Aleksandersen spilte og skapte en fin ramme rundt arrangementet.

På ettermiddagen markerte mange etterlatte, overlevende med familier de som mistet livet på Utøya med minneord og kransenedleggelse. Statsminister Jens Stoltenberg var til stede ved markeringen og Askild Holm spilte. Vårt arrangementsteam støttet Vanessa Svebakk og Jarl Robert Christensen m.fl ved kvelds-arrangementet på Utøya.

Minnesmarkeringen i regjeringskvartalet ble markert med kransenedleggelse og taler ved Jens Stoltenberg og statsråd Grete Faremo. Støttegruppa Regjeringskvartalet inviterte til kaffe og mat for alle de pårørende. På minnegudstjenesten i Domkirka hadde Støttegruppa for reserverte plasser til alle pårørende og dagen ble avsluttet med felles middag for alle de etterlatte.

Styret vil rette en stor takk til alle som bidro til at dette ble verdige markeringer

Domsavgiselsen:

Domsavgiselsen den 24. august markerte slutten på rettsprosessen. Tiltalte ble kjent tilregnelig og ble dømt til 21 års forvaring med en minstetid på 10 år. Dommen var en god dom for alle etterlatte, overlevende og pårørende, for rettsfølelsen til det norske folk. Det ble tidlig klart at dommen ikke ville bli anket.

22. juli kommisjonens rapport:

Alexandra Bech Gjørva la frem kommisjonens rapport den 13. august. Rapporten ble så ærlig som Støttegruppa håpet på, og var knusende i sin kritikk av myndighetene v. regjeringen, politidirektoratet, beredskapen og ikke minst politiets manglende evne til å respondere og håndtere operasjonen den 22. juli.

”Myndighetene sviktet i forhold til å ivareta innbyggernes sikkerhet den 22. juli”.

Manglende kommunikasjon, handlingsvegring, manglende evne til å iverksette krisepplaner og stab, manglende forståelse for - og erkjennelse av sikkerhets- og beredskapssituasjonen, trusselvurdering, manglende holdninger - og kultur for ledelse i nær sagt alle ledd hos de ansvarlige for sikkerhets- og beredskapsarbeidet i Norge.

Det var vanskelig på dagen for offentliggjøring av rapporten å si hva som var verst for etterlatte, overlevende og pårørende å få innsyn i. Det som ble åpenbart for oss var at vi fikk bekreftet at politiets evne til å håndtere og handle i forhold til handlingene i Oslo, aksjonen på Utøya og frem til masseorderen ble tatt var elendig. Kommisjonsrapporten slo fast at politiet kunne vært på Utøya ca kl. 18:00 hvis de hadde handlet som forventet.

Et annet viktig og meget alvorlig moment ved rapporten er at den slår fast at myndighetene har, på tross av kunnskap om risikoutfordringer vist manglende erkjennelse av risikobildet og holdninger til ledelse i alle ledd. Dette er meget alvorlig, for verken erkjennelse eller holdninger kan vedtas, det er langsiktig arbeid som må til.

Støttegruppa leverte høringsuttalelse på Kommisjonsrapporten. Vi påpekte i tillegg til en omfattende gjennomgang av de mest alvorlige funn i rapporten, noen aspekter som vi oppfattet at kommisjonen hadde oversett eller ”tatt lett på”. Vi påpekte også at rapporten

manglet en redegjørelse i forhold til oppfølging av de etterlatte, overlevende og pårørende i kommunene.

Støttegruppa deltok på høring i Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité og vår redegjørelse for komiteen fikk stor oppmerksomhet i media og blant politikerne i komiteen, i Stortinget og i regjering. Dette viser at vår kunnskap og historie rundt det som skjedde 22. juli og i tiden etterpå er en historie ingen andre kan fortelle. Det forteller oss også at Støttegruppa er og vil være en pådriver for endringer i myndighetenes evne til å ivareta hjelpebehovet hos rammede etter 22. juli og kriser som vi vet vil komme i fremtiden.

Debatten knyttet til kommisjonsrapporten har fortsatt og vil fortsette lenge. Støttegruppa har hele tiden uttrykt at vi ønsker handling i forhold til å løse de utfordringer og mangler kommisjonen peker på. Vi har ennå ikke sett mange konkrete resultater av kommisjonens arbeid, men det er bebudet en stortingsmelding i vårsesjonen som skal være en del av regjeringens forslag til å rette opp de feil og mangler 22. juli kommisjonen peker på.

”Nye Utøya”:

AUF la i september 2012 frem forslag til hvordan Nye Utøya skulle se ut. Forslaget ble av fremmet som en reguleringsplan for Hole kommune. Forslaget provoserte mange etterlatte, overlevende og pårørende og førte til en diskusjon internt i Støttegruppa og i media generelt. Det ble dannet en gruppe som ønsket fredning av øya blant Støttegruppas medlemmer og deres familier.

Ønsket fra AUF var å starte riving av bygninger på Utøya allerede på høsten 2012.

Støttegruppa iverksatte en prosess i forhold til forslaget og ba om tilbakemelding fra alle fylkeslag på hvordan Støttegruppa skulle forholde seg til reguleringsplanforslaget til AUF. Saken ble diskutert på fylkesledersamlingen i slutten av oktober 2012 hvor også leder av Utøya AS Martin Henriksen og generalsekretær i AUF Marianne Wilhelmsen var til stede.

Flertallet av fylkeslagenes svar gikk på at Støttegruppa ønsket mer tid før rivingsarbeidet og bygningsarbeidene startet. Styret sendte så, på fullmakt fra fylkesledersamlingen et skriftlig råd til AUF hvor vi ba de vente med rivingsarbeidet og utbyggingen til etter året 2014. Samtidig så sa vi at AUF kunne vedlikeholde og restaurere eksisterende bygninger og installasjoner som var tenkt videreført i henhold til reguleringsplanen.

Vi avventer fremdeles svar fra AUF på vårt råd og hvordan de forholder seg til Støttegruppas råd.

Styret takker for samarbeidet i året som har gått og ønsker årsmøte lykke til med årsmøteforhandlingene.

På vegne av styret

Trond Henry Blattmann
Leder Nasjonal Støttegruppe